

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 053 Психологія
Освітня програма «Психологія»
Рік навчання _III_, семестр _5_
Форма навчання _денна_
Кількість кредитів ЄКТС _4_
Мова викладання _українська_

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Мартинюк Ірина Анатоліївна
martirene@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=605>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Основи психологічного консультування» є практично-орієнтованою та обов'язковою в ОП «Психологія». Вона важлива для опанування навичок надання психологічної допомоги. Під час її вивчення студенти пізнають основні комунікативні техніки та засоби впливу консультанта на клієнта, методи психологічного консультування. Дисципліна забезпечує розуміння особливостей психологічного консультування різних категорій клієнтів, надає інформацію, важливу для вирішення практичних проблем, про основні принципи психологічного консультування, проблематику психоконсультативної допомоги, види психологічного консультування, професійні вимоги до особистості консультанта, етапи психологічного консультування. Вона сприяє розвитку умінь застосовувати техніки психологічного консультування у практиці надання психологічної допомоги особистості, формуванню професійно-важливих якостей психолога-консультанта.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): здатність здійснювати психологічне консультування клієнтів із різним запитами;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати набуті знання із психологічного консультування у практичних ситуаціях;

ЗК2. Розуміння сутності психологічного консультування;

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з психологічного консультування;

ЗК5. Здатність критично оцінювати інформацію, що стосується психологічного консультування;

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо підбору техніки психологічного консультування;

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї щодо причинно-наслідкових зв'язків у розвитку та виникненні тих чи інших психічних та психологічних явищ у клієнтів;

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії (ЗК8);

ЗК9. Здатність працювати в команді, розв'язуючи навчальні завдання;

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого

розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку психологічного консультування як галузі науки, його місця у загальній системі наукових та практичних знань людства (ЗК11);

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психологічного консультування;

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння консультативного процесу;

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків клієнтів різного віку, а також різних груп (у тому числі в організації заходів раннього втручання);

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, у тому числі іншомовних;

СК8. Здатність організовувати та проводити психологічне консультування (індивідуальне та групове, у т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни);

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту;

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики у проведенні психологічного консультування;

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН) із дисципліни:

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища;

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних і психологічних явищ;

ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі іноземних та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій та технології для надання психологічної допомоги;

ПРН8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців;

ПРН9. Приймати та аргументувати власні рішення щодо розв'язання задач психологічного консультування;

ПРН10. Формулювати думку логічно та доступно (ПРН10);

ПРН11. Складати план консультативного процесу (ПРН11);

ПРН12. Складати та реалізовувати програму заходів психологічної допомоги відповідно до вимог замовника;

ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості;

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;

ПРН16. Знати та розуміти етичні принципи професійної діяльності психолога та враховувати їх у психологічному консультуванні;

ПРН17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності;

ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження та підтримання здоров'я – власного й оточення та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійн а робота)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
5 семестр				
Модуль 1. Загальні засади організації психологічного консультування				
Тема 1. Психологічне консультування як вид психологічної допомоги	2/2/1	Знання та розуміння сутності психологічного консультування. Уміння аналізувати професійно-орієнтовану інформацію з різних джерел, критично ставитись до інформації, грамотно висловлювати свою думку професійною мовою.	Аналіз термінології у психологічному консультуванні: скарга, самодіагноз, проблема, запит, тема.	Перевірка письмового виконання завдань, усне опитування 10 балів
			Підготовка есе на тему «Історичні постаті, які зробили внесок у розвиток психологічного консультування».	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 10 балів
Тема 2. Проблематика психоконсультативної допомоги	2/2/1	Знання специфіки різних видів і напрямів консультування. Розуміння можливостей та обмежень кожного напряму та виду консультування. Уміння аналізувати інформацію професійного характеру.	Аналіз ситуацій психологічного консультування. Аналіз видів психологічного консультування.	Перевірка письмового виконання завдань, усне опитування 10 балів
			Заповнення таблиці «Напрями психологічного консультування».	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 10 балів
Тема 3. Професійні вимоги до особистості консультанта	2/2/1	Знання вимог до особистості психолога-консультанта. Розуміння власних переваг	Аналіз етики поведінки та професійного етикету психолога-консультанта.	Перевірка письмового виконання завдань, усне опитування 20 балів

		та недоліків як майбутнього психолога-консультанта. Професійно-орієнтоване мислення.	Аналіз ознак професіоналізму психолога-консультанта (розв'язування задач, самоаналіз).	
			Тезовий опис функцій психолога-консультанта; пояснення механізму впливу психолога-консультанта на клієнта.	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 10 балів
Проміжний контроль	1	Узагальнення набутих знань та умінь.	Виконати тест	Перевірка виконання тестів на ЕНК 30 балів
Модуль 2. Методика психологічного консультування				
Тема 1. Комунікативні техніки та засоби впливу консультанта	2/2/3	Знання техніки роботи психолога-консультанта. Уміння застосувати комунікативні, вербальні та невербальні техніки. Здатність здійснювати самоаналіз під час психологічного консультування. Уміння підтримувати контакт з клієнтом.	Відпрацювання комунікативних технік у психологічному консультуванні. Відпрацювання технік вербальної та невербальної поведінки у психологічному консультуванні.	Перевірка виконання вправ 10 балів
			Заповнення таблиці «Комунікативні техніки у психологічному консультуванні»; підготовка пам'ятки для психологів-консультантів про їхню вербальну та невербальну поведінку, ознаки перенесення та	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 2 бали

			контрперенесення під час консультативної сесії.	
Тема 2. Перша зустріч з клієнтом	2/2/2	Знання техніки проведення першої зустрічі з клієнтом. Уміння проводити першу зустріч з клієнтом. Здатність планувати проведення консультації. Розвиток професійно-важливих комунікативних якостей.	Підготовка до проведення першої зустрічі з клієнтом. Відпрацювання техніки проведення першої зустрічі з клієнтом.	Перевірка письмового виконання завдань, усне опитування 10 балів
			Заповнення таблиці «Підготовчий етап психологічного консультування»; підготовка форми контракту із клієнтом для проведення психологічного консультування.	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 2 бали
Тема 3. Структура процесу консультування	4/4/2	Знання етапів психологічного консультування та їх особливостей. Уміння проводити різні етапи психологічного консультування. Здатність утримувати в полі зору важливі складові процесу консультування.	Аналіз етапу входження у ситуацію психологічної допомоги в консультуванні. Аналіз етапу дії та прожиття ситуації психологічної допомоги в консультуванні.	Перевірка письмового виконання завдань, усне опитування 10 балів
			Аналіз етапу входження до нового досвіду та етапу входження до повсякденності із збагаченим новим досвідом у консультуванні.	Перевірка письмового виконання завдань, усне опитування 5 балів
			Заповнення таблиці	Перевірка виконаного

			«Діагностичний етап психологічного консультування» ; підготовка пам'ятки для психолога-консультанта про методи збору діагностичної інформації про клієнта у психологічному консультуванні.	письмового завдання на ЕНК 2 бали
Тема 4. Консультативна бесіда	4/4/2	Розуміння сутності консультативної бесіди. Уміння дотримуватись етики поведінки під час психологічного консультування. Здатність бути толерантним до клієнтів. Уміння планувати бесіду, встановлювати та підтримувати контакт з клієнтом під час бесіди.	Аналіз сутності консультативної бесіди, етичних особливостей поведінки психолога під час консультування. Аналіз технології ведення консультативної бесіди.	Опитування за переглянутими відеоматеріалами 10 балів
			Аналіз особливостей контакту консультанта з клієнтом під час бесіди. Тренінг ведення консультативної бесіди	Оцінювання ведення консультативної бесіди 5 балів
			Заповнення таблиць «Корекційний етап психологічного консультування» ; «Заключний етап психологічного консультування».	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 2 бали

Тема 5. Інтерв'ю у психологічному консультуванні	4/4/2	Розуміння сутності консультативного інтерв'ю. Уміння дотримуватись етики поведінки під час психологічного інтерв'ю. Здатність бути толерантним до клієнтів. Уміння проводити інтерв'ю у психологічному консультуванні.	Аналіз сутності та особливостей інтерв'ю у психологічному консультуванні.	Опитування за переглянутими відеоматеріалами, перевірка письмового виконання завдання 5 балів
			Відпрацювання техніки ведення інтерв'ю у психологічному консультуванні.	Спостереження за виконанням завдання у парах 5 балів
			Заповнення таблиць: «Техніки зв'язування у психологічному консультуванні», «Техніки трансформації у психологічному консультуванні».	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 2 бали
Проміжний контроль	1	Узагальнення набутих знань та умінь.	Виконати тест	Перевірка виконання тестів на ЕНК 30 балів
Модуль 3. Специфіка психологічного консультування клієнтів з різними психологічними особливостями та у різних складних життєвих обставинах				
Тема 1. Особливості психологічного консультування клієнтів із вадами саморегуляції	2/2/14	Знання специфіки консультування клієнтів з вадами саморегуляції. Уміння добирати техніки роботи з такими клієнтами. Здатність бути толерантним, дотримуватись норм професійної етики. Уміння	Аналіз завдання психолога у консультуванні клієнтів із вадами саморегуляції.	Опитування за переглянутими відеоматеріалами, перевірка письмового виконання завдання 10 балів
			Короткі відповіді на перелік запитань, що стосуються механізмів психологічного захисту тривожних	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 10 балів

		аналізувати досвід фахівців.	клієнтів та психологічних особливостей консультування вороже налаштованих, невмотивованих клієнтів.	
Тема 2. Особливості психологічного консультування клієнтів у кризових станах	4/4/14	Знання специфіки консультування клієнтів у кризових станах. Уміння добирати техніки роботи з такими клієнтами. Здатність бути толерантним, дотримуватись норм професійної етики. Уміння аналізувати досвід фахівців. Уміння подбати про своє здоров'я та здоров'я клієнтів, які перебувають у кризових станах.	Аналіз завдання психолога у консультуванні клієнтів, які перебувають у кризових станах.	Опитування за переглянутим відеоматеріалом, перевірка письмового виконання завдання 5 балів
			Аналіз завдання психолога у консультуванні клієнтів з неадекватною поведінкою.	Опитування за переглянутими відеоматеріалами, перевірка письмового виконання завдання 5 балів
			Тезовий опис реакцій дітей на стрес, показників переживання кризи підлітками, технік роботи психолога-консультанта із дітьми і підлітками в кризових станах.	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 10 балів

Тема 3. Особливості психологічного консультування подружніх пар	2/2/15	Знання специфіки консультування подружніх пар. Уміння добирати техніки роботи з подружніми парами. Здатність бути толерантним, дотримуватись норм професійної етики. Уміння аналізувати досвід фахівців, здійснювати пошук інформації та її аналіз.	Аналіз індивідуального психологічного консультування подружжя. Аналіз особливостей психологічного консультування при розлученні. Аналіз особливостей психологічного консультування батьків.	Опитування за переглянутими відеоматеріалами, перевірка письмового виконання завдання 15 балів
			Короткі відповіді на перелік питань, що стосуються психологічних особливостей консультування клієнтів із сексуальними проблемами.	Перевірка виконаного письмового завдання на ЕНК 15 балів
Проміжний контроль	1	Узагальнення набутих знань та умінь.	Виконати тест	Перевірка виконання тестів на ЕНК 30 балів
Всього за 6 семестр				70
Екзамен		Розуміння процесу психологічного консультування.	Виконати тест, пройти усну співбесіду за відкритими питаннями тесту.	30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	<p>Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомої для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації.</p> <p>Відтермінування здачі екзамену може бути дозволене у випадку за умови погодження з деканатом.</p> <p>Проведення навчальних занять, терміни та умови виконання навчальних завдань можуть бути адаптовані до запитів студентів із документально підтвердженими особливими потребами.</p>
--	--

	Відповідальністю студента залишається вчасне надання таких документів.
Політика щодо академічної доброчесності:	Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (https://nubip.edu.ua/node/12654). Ви повинні знати та дотримуватись академічної доброчесності з усіх питань цього курсу. Порушення академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність.
Політика щодо відвідування:	Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформуванню системи знань та ґрунтовно підготуватись до екзамену. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник / Дж.Бюдженталь. К.: Ніка-Центр, 2011. 424 с.
2. Магдисяк Л. І., Федоренко Р. П. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 360 с.
3. Опанасенко Л. А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях: навч. посібник. Миколаїв: Іліон, 2019. 134 с.
4. Основи психологічного консультування: лекційний курс / укладачі Б. А. Якимчук, І. П. Якимчук. Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. 204 с.

Допоміжні

1. Каліщук С. М. Психотехніки кризового консультування: моделі, алгоритми, вправи, приклади: навч. посібн. К.: МайстерКниг, 2023. 368 с.
2. Мельничук О. Б. Основи психоконсультації та психокорекції: навч. посіб. К.: Каравела, 2019. 390 с.
3. Мицько В. М. Специфіка дистанційного психологічного консультування в мережі Інтернет. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. №1. С. 68–80.
4. Цільмак О. М. Психологічне консультування: лекційний матеріал для здобувачів вищої

- освіти. Одеса: Одеська юридична академія, 2020. 319 с.
5. Handbook of Counselling Psychology. Edited by Ray Woolfe, Sheelagh Strawbridge, Barbara Douglas and Windy Dryden. London: SAGE Publications Ltd, Third edition. 2009. 712 p.

Інформаційні ресурси

1. Артеменко Т. Основи психологічного консультування. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=ftZ8qnYLi9c> (дата звернення: 20.05.2024).
2. Бондаренко Н. Процедури і техніка консультування. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=952hq-2VFXQ> (дата звернення: 20.05.2024).
3. Вебінар «Ефективне подолання станів хвилювання та тривоги». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KJhy0C3Eybw> (дата звернення: 20.05.2024).
4. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%A6%D0%B8%D0%BC%D0%B1%D0%B0%D0%B%D1%8E%D0%BA%D0%86.%D0%9C..pdf> (дата звернення: 20.05.2024).